

1 300 km i en dubbelkajak genom Patagonien och Eldlandet

Skrivet av [Webbredaktionen](#) den 6/22/09 • I kategori [Platser](#)

Patagoniens kuststräcka vid Sydamerikas spets är en av världens tuffaste. I vintras blev Bengt Rodin och Björn Åman först i världen med att paddla sträckan utan support eller proviantering längs vägen.

AV Bengt Rodin | UR [Paddling nr 2-2009](#)

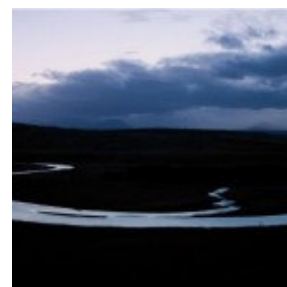
Det var den 20:e dagen på vår kajaktur till Patagonien och Eldlandet. Vinden hade varit en ständig följeslagare men nu var det den kraftiga motströmmen i nyckelpassagen genom Barbara kanal som satte stopp för vidare paddling. Medan vi väntade på att slackperioden skulle inträffa passade vi på att pröva fiskelyckan. Men i samma stund som Björn fick fiskeutrustningen i vattnet hörde vi det karaktäristiska blåsljudet av valar. Några hundra meter bort såg vi snart utandningen av vad som såg ut att vara två valar. Vi drog snabbt upp vår fiskeutrustning utan att ha fått napp och paddlade mot valarna.

Vi stannade ungefär 100 meter från giganterna med en förhoppning att de skulle komma fram till oss. Efter någon minut såg vi att valarna rörde sig sakta mot vår kajak. Det var först när de var bara tio meter från oss som de kom upp för att andas. Det var knölvalar. De cirkulerade sakta runt vår dubbelkajak. Spänningen var olidlig även att vi visste att det är sällsynt att valar av misstag eller medvetet kommer emot eller attackerar båtar. Ändå infann sig ett visst tvivel att de 20 ton tunga valarna hade kontroll på sina kroppar. Skådespelet framför vår stäv pågick i tio min och var definitivt höjdpunkten på vår kajakexpedition.

Drömmen om att genomföra en lite större expedition innan åldern tar ut sin rätt hade funnits hos mig i flera år. Kriterierna var att turen skulle vara minst fem veckor lång och ske i en sann vildmark, där allting hängde på oss själva. Blickarna föll ganska snart på Patagonien och Eldlandet i sydligaste Sydamerika. Den första stora utmaningen var att övertyga den chilenska marinen, "Armadan" som skulle säga sitt om huruvida vi var , kapabla att paddla i så svåra förhållanden. Alla tidigare kajakexpeditioner, som Jesper Wennerholms expedition runt Kap horn 1997, har inneburit vänta i minst en till två 2 veckor för ett tillståndet. En del har fått åka hem utan att få paddla ett enda paddeltag.

Vi insåg ganska snart att vi behövde hjälp med expeditionssupport. Efter en del sökande fick vi kontakt med Graham Hornsey, en engelsman som har bott i Coyhaique i Norra Patagonien i 16 år och jobbat med logistik för olika expeditioner.

Jag var mycket tveksam när han i sitt första mail hoppades att vi kunde anlända till startpunkten Caleta Tortel en eftermiddag och få tillståndet nästkommande dag. Han menade att han hade så goda kontakter med Armadan och genom att mata dem med så mycket information som möjligt i förväg skulle det finnas goda möjligheter att lyckas. Vi följde alla instruktionerna till punkt och pricka.

De djupa fjordliknande kanalerna genom den sydvästra delen av Patagonien och Eldslandet kantas av höga och branta berg. Sidofjordar leder in till södra iskalotten som på flera platser kalvar i fjordarna. Det går att paddla inomskärs hela sträckan, vilket är en förutsättning. Att paddla vid den exponerade kusten vore som att runda Kap Horn varje dag. Den förhärskande strömriktningen är sydlig för att sedan vika av mot ost genom Eldslandet.

De kraftiga vindarna kommer av en ständig vandring av lågtryck som rör sig i sydostlig riktning utanför Stillahavskusten som de flesta dagar når minst kulingstyrka. När den fuktiga luften stiger upp över den bergiga kusten utvecklas stora regnmängder, med upp till 340 regndagar per år. Den regnigaste och blåsigaste perioden på hela året inträffar dessutom i december och första hälften av januari, samma tid som vi hade valt. På grund av den stora nederbörden är växtligheten i skogarna mycket tät och artrik. Även om bergssidorna sluttar brant ned mot vattnet finns det förvånansvärt gott om skyddande vikar.

Den 16:e december 2008 anlände vi till Caleta Tortel efter en 40 mil lång bilturen i Grahams Land Rover. Caleta Tortel är en by med 500 invånare som ligger mellan den södra och norra iskalotten. Det är den enda platsen efter hela kusten dit det går att ta sig med bil. Vi monterade våra hoppfällbara Feathercraft K2 Expedition och placerade ut säkerhetsutrustningen enligt den 21 punkter långa listan som Armadan hade tillhandahållit. Officeren som skulle utföra kontrollen av vår säkerhetsutrustning anlände en timme försenad i en klanderfri uniform och välputsade skor. Med hjälp av Graham som tolk var inspektionen avklarad på en timme. Han var mycket nöjd med vår utrustning.

Jag signerade det spanska protokollet utan att veta vad som stod där. Det var med stor spänning jag och Graham gick till Armadans kontor nästa morgon för att förhoppningsvis hämta tillståndet. Döm om min förvåning när tillståndet redan var klart för påskrift när vi morgonen därpå kom in på Armadans kontor. Jag brydde mig inte om vad som stod på dokumentet, jag skrev på med glädje. Sen satte jag mitt tumavtryck på pappret. Jag hade i princip skrivit på att jag tog fullständigt ansvar för expeditionen och på intet vis kunde göra Armadan ansvarig för någon som helst händelse. När jag med glädje gick därifrån frågade jag Graham vad det var som gjorde att vi fick tillståndet så lätt.

Det var definitivt er av Svenska Fjällklubbens ordförande Eva Selin signerade meritlista som var avgörande. Det var en skön känsla att få sätta sig i kajaken och få påbörja turen. Nu hängde det bara på oss själva om vi skulle lyckas med förutsatsen att paddla de 700 sjömil genom de av hårda vindar och ständigt regnutsatta kanalerna. Redan första dagen fick vi känna på de i Patagonien så kända fallvindarna, som utan förvarning slår till

med stormstyrka, men de varar som tur är vanligtvis bara någon minut. Då gäller det att bromsa och stötta med paddlarna.

De kommande tre dagarna var ganska lugna, det var först den fjärde dagen som det började blåsa på allvar. Vinden vred sig oftast från väst till nord-nordost under ett par dagars cykel. Den tredje dagen var oftast ganska lugn. Regnet föll oavbrutet. De blåsigaste dagarna hände det att man kunde skymta några små luckor i molnen, de dagarna var det kraftiga regn och hagelskurar som gällde. Sedan tog nästa lågtryck över och cykeln upprepade sig.

De kvällar vi campade vid älvarna såg vi ofta grupper av 4 till 5 delfiner fiskade vid mynningarna. Deras jaktmetod att slå i vattenytan med stjärten för att bedöva fisken var imponerande. Vi hade även ett par intensiva delfinmöten under vår paddling. Den mest minnesvärda var på julafton i kanalen Paso del Indo några mil söder om Puerto Eden. Vi hade en frisk akterlig vind och som vanligt var jag fullt koncentrerad på att hålla rätt kurs för att undvika att kajaken vred upp sig i de höga vågorna. Först såg vi delfinguppen på fem djur ett trettiotal meter babord om vår kajak. De simmade i samma riktning som oss. Det tog inte lång tid innan delfinerna omgav kajaken och de var mycket närgångna.

Några gånger fick vi hålla upp med paddlingen för att inte skada dem. Efter tio minuter lämnade de oss lika fort som de hade kommit. Fågellivet på det södra halvklotet skiljer sig markant från det vi är vana vid på våra nordliga breddgrader. Speciellt de dagar när det blåste kulingvindar och våghöjderna var över metern, då visade den svartbrynade albatrossen upp sig med sin fascinerande glidflygning tätt över vågtopparna. När de närmade sig kajaken lyfte de ett par meter över oss. Det var då vi insåg hur stora de faktiskt är. Det var fascinerande att deras vingspann var detsamma som längden på min paddel 240 centimeter.

Ofta höll de sig kring kajaken några minuter innan de försvann lika fort som de hade kommit. Närmare land, i de rika kelpområdet, såg vi ibland den säregna "Flightless Steamerduck" (Magellansk ångbåtsand). Den ser ut och låter som en badanka, dessutom är den som namnet antyder oförmögen att flyga. Under den här perioden var deras ungar bara ett par veckor gamla. För att locka bort oss från ungarna satte änderna full fart ut mot den öppna sjön. Deras paddelteknik med de korta vingarna som användes som paddlar var imponerande. Sjöfåglar som vi såg dagligen var Ringskungsfiskaren, Magellanskarven, Kelpgåsen, och rödhuvad gås.

När vi närmaste oss magellans sund var det med en viss oro, med tanke på att vi förstod att vind och vågförhållandena skulle bli förvärrade. De patagoniska kanalerna är trots allt ganska skyddade från dýningar och västliga vindar. När vi nådde fram till inloppet till Magellans sund var den första utmaningen att ta sig genom ett 10 kilometer långt grundområde med många förrådiska grund och grynnor. Västerut låg havet öppet ända in mot land. Bara ett par kilometer ut var vågorna tre meter höga i den hårda sydvästvinden

på 10-13 m/s. Vår förhoppning var att grynnorna och grunden skulle få vågorna att lägga sig innan de nådde fram till oss.

Alternativet att paddla utanför grundområdet kändes inte lockande om vinden tilltog, då skulle vi vara fast eftersom det skulle vara förenat med stora risker att ta sig in mot land brytande vågor. Det var vid sådana tillfällen vi var tacksamma för att vi hade valt en stabilkajak som Feathercraft. Den rider mjukt och kontrollerat på vågorna vilket gör att det inte är några problem att hinna med och balansera kajaken. Efter en timmes koncentrerad paddling var vi genom det svåra partiet och återigen i skydd av småöar. Vi satte upp vår goda vän "hjälpseglet" på 1,5 kvadratmeter och drog iväg mellan öarna i en god fart på 5-6 knop.

De följande 50 milen fram till Puerto Williams hade vi ett flertal liknande utmaningar, men vi var aldrig nära att gå runt med kajaken. Ett par gånger fick vi avbryta paddlingen och gå iland på grund av vinden och vågorna. Nu förstod vi varför Armadan inte tillåter paddling i Eldlandet, Tierra del Fuego, utan följbåt. Trots att jag anser att vi inte tog någon stor risk, kan jag inte rekommendera någon att upprepa turen utan att vidtaga stor försiktighet och vara väl utrustad.

Vår kajak var inte den snabbaste, men trots det paddlade vi 25 nautiska mil om dagen under den 28 dagar långa paddlingen. Beaglekanalen passerade vi det mäktiga Cordillera Darwin massivet, som med sin högsta topp Monte Darwin på 2438 meter är högst i hela området. Massivet är täckt av glaciärer, som kalvar ned i havet. Vi passerade på ett par timmar fem glaciärer som nådde ända ned i havet.

Den näst sista dagen, cirka 20 nautiska mil från Puerto Williams, paddlade vi 500 meter från farleden när ett patrullfartyg från Armadan kom upp till vår sida och gratulerade oss med sirenen och gratulationer i högtalaren. Vi ropade tillbaks "English please" och efter någon minuts tystnad hördes en kvinnlig röst som pratade perfekt engelska. Hon bad oss att vinka så att de kunde filma och ta bra bilder. Det var minst 20 personer på däck. När vi dagen därpå nådde fram till Puerto Williams, som är världens sydligaste samhälle, anmälde vi oss till Armadan som gratulerade oss återigen.

De sa att "El kommandante" skulle komma ned till kajaken om ett par timmar för en sista inspektion. Vi blev lite oroliga för vad som var på gång. När han tillsammans med en tolk kom ned till oss visade det sig att han personligen ville gratulera oss, och bli fotograferad tillsammans med oss och kajaken. Tolken som hade varit med på patrullbåten dagen innan kommenterade att vår paddling såg svår ut i de höga vågorna. Det hade varit en av de lugnaste dagarna under hela turen!

När tolken vände sig till mig och med stora ögon frågade "Why did you do this" blev jag helt svarslös. Ur deras perspektiv, med den kunskap och erfarenhet som de har om de svåra förhållanden som oftast råder i de här farvattnen, där de med sina stora båtar ofta får söka nödhamn, så måste det framstå som tämligen ansvarslost och obegripligt att under en månads tid paddla kajak 1300 kilometer i de här vattnen. Jag tror inte någon av oss kan klä i ord "varför vi gjorde turen." Men för mig räcker det med den eufori och tillfredsställelse jag känner efter ytterligare en lyckad expedition i ett av världens finaste vildmarksområden.

Foto Björn Åman, Graham Hornsey, [Glenn Mattsing](#) & Bengt Rodin